



**CL. V. Ioannis Wamesii, I. C. Celeberrimi, In Academia
Lovaniensi Antecessoris Primarii, Responsorum Sive
Consiliorum De Iure Pontificio Tomus ...**

Wamesius, Johannes

[S.l.], 1643

De dolo & contumacia. Consilium LXXXVII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98691](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98691)

CONSILIVM LXXXVI.

QUAE ad inducendam nullitatem sententiarum secundum Georgium van Kerrebeeke, contra Henricum Vaes late proponuntur, diligentius excussa, & ad subiectam causam accommodata, nihil momenti habere inveniuntur. Nam principio quod dicitur de positionibus demum post litem contestatam exhibendis, in his tribunabus non obtinet; in quibus summaria est procedendi ratio, Clem. Sape de verb. signif. & in quibus vetus illa contestationis solemnitas exolevit: cum illius potestatem nunc contineat simplex partis Reg. contradictio, & in lite perseverandi, ab eaque minime recedendi tenax propositum. Vnde cum dictus Henricus per se & procuratorem suum in iudicio fuerit ac diversos terminos observaverit, nec tamen positionibus ante contestationem exhibitis responderit, sed easdem pro confessis haberi passus sit, nulla subest ratio, cur a pena contumaciae excusari possit: quia nihil interest, positiones ante an post sint exhibite; prout etiam nihil refert de veritate vel calumnia ante fuerit iuratum, vel non; ut aperte tradunt Philippus Francus & alij in c. si post nu. 5. De confess. l. b. 6.

Secundum quoque effectum sententiae minime impedit: nam nihil interest per se, an per procuratorem quis causam agat; satisque est procuratorem praesentem interrogari & moneri: illius enim contumacia tam ante, quam post litem contestatam Domino nocere potest, ph. Franc. in d. c. si post nu. 6. versio. an tamen debeat.

Tertium requiritur de sententia declaratoria, receptiore opinione nunc reiectum est, archidia. in d. c. si post. & ibi ph. Franc. nu. 19. & in eo comprobata Glossae opinio, in d. c. si post in ver. pro confesso, quod ipso iure pro confesso habeatur, etiam si iudex non declaret pro confesso habendum seu haberi; ad hoc scilicet, ut post iussum & comminationem, lapsumque temporis praescripti, iudex sententiam definitivam, non praecedente alia declaratoria interlocutione, ferre possit: sufficit enim iudici ex actis apparere contumaciam perfectam, Bald. in l. 1. c. De confess. ph. Franc. in d. c. si post. nu. 19. Si modò nulla iusta excusatio proponatur; quamvis ad hoc, ut nondum lata sententia definitiva, pena contumaciae transeat in heredem contumacis, huiusmodi declaratoria requiratur, Franc. d. nu. 19. Proinde non video, cur dominus Iudex, cuius officium Georgius pro executione & subsidio iuris improbavit, recusare vel deficere debeat iustitiae complementum, & executionis auxilium: tamen enim executoris, non cognitoris partes habet; quideo in quaestiones altiores indaginem requirentes, cognitionem suam extendere non debet, l. si prator De iud. l. si in l. 4. §. condemnatum, in 3. conclus. De re iudic. Bald. & alij in l. Est non cognitio, c. si contra ius vel iud. pub. l. si ut proponis, l. Executorem c. de excep. rei iudic. Quae in proposito casu facilius admitenda sunt ob duplicem geminatamque dicti Henrici Rei contumaciam; quod non tantum positionibus, sed & libello respondere contumaciter recusaverit, Bal. in c. 1. De liti. contes. Ant. Corsetus in tract. de verbis geminatis, versio. 22.

De dolo & contumacia.

SUMMARIUM.

1. Contumacia excusatio in non respondendo.
2. Clausula, toties quoties, an multiplicationem in infinitum contineat.
3. Defensio quia naturalis est, nemini denegari debet.
4. Sententia non observato ordine iudicij est nulla.
5. Papa iudiciorum ordinem tollere non potest.
6. Praecipitatio in iudicijs est nociva iustitiae.
7. Contumax non est, qui in contumacia non perseverat.
8. Contumax quis reputetur.
9. Contumacia in criminali causa non facit Reum haberi pro confesso.
10. Contumax tantum in respondendo auditur appellans.
11. Respondere pede legato an semper debeat Reus in criminali causa.
12. Citatio ab eo facta, qui in possessione citandi non fuit, non adest.
13. Nuncio creditur quoad executionem citationis, non quoad datam commisionem.
14. Citatio invalida contumacem non facit.
15. Iussus iudicis excusat a dolo & culpa.
16. Pena per iudicem imperium habentem alterari potest.

CONSILIVM LXXXVII.

PRAECIPITATA & non vnus dies, sed paucorum horarum cognitione, condemnatus est Dominus Ioannes Crabbe per sententiam Magnifici Domini Rectoris, idque tacita incertitudine & captiositate: ut quae sit huiusmodi condemnationis conditio & potestas non satis percipiatur. Cum enim durior illa antecedente sententia, quae per Magnificum D. Rectorem idem D. Ioannes ultra alias penas corporis afflictivas condemnatus sit ob concubinatum in exorbitantem summam sexaginta florenorum, adiecta prohibitionem, ne apud se retineat, aut ad colloquium vel societatem admittat concubinam, eiusque sororem vel neptem; adiecta item in praesens & in futurum collata condemnatione centum florenorum, toties quoties contra factum fuerit: tamen dubitari posset, num quia eidem Domino Ioanni a Promotore obiectum fuit, quod praefatam sororem & neptem apud se multis diebus & mensibus tenuerit, eorumque familiaritatis usus fuerit, ex virtute dictae clausulae toties quoties dicta condemnatio & declaratio contraventionis, poenae quoque multiplicationem contineat in infinitum? uti etiam ex multorum sententia putatur, Bart. in l. si ita stipulatus a. §. de fideiuss. Alex. in l. Qui bona fide, De dam. infecto in fine & cons. 145. Quoniam abunde, nu. 3. vol. 2. Marian. Soncin. in l. i. in fine, c. De sent. quae pro eo quod interest, & ibi pcc. in prin. Lanfrancus de Orano in tract. de arbit. in ult. parte. quae. 10. ita ut si provocatione ad venerabiles Dominos Iudices appellationum Universitatis Louanensis interposita effectus dictae sententiae suspensus non fuisset, in magno discrimine versaretur dictus Dominus Ioannes; eoque maiore quod saepe etiam avaritia & cupiditas intrans-

in transversum trahant: qui nunc tamen dictorum Dominorum iudicum industria, & in rebus dijudicandis equitati confusus, & ad causae suae defensionem, quae praecipitata illa cognitio praeparaverat, admissus meliorem in spem oritur. Demonstrando itaque dictae sententiae nullitatem, iustitiam, & praefati Domini Ioannis innocentiam, pauca quaedam suggeremus ad venerabilium Dominorum iudicum cogitationes excitandas, & labore investigandi sublevandum. Et quidem de nullitate dictae sententiae nihil ambigendum est; multa etenim hic concurrunt quae eandem nullitatem detegunt. Primum quidem quod sit lata adversus indefensum praesentem, hoc est adversus eum cui defensionis potestas permissa non fuit: † defensio etenim cum à iure naturali proveniat, *l. v. de iustis. & iure l. i. §. cum arietes d. Si quadrupes pauper. scisse dicitur nemini. deneganda est. l. defensionis facultas, & ibi Bart. c. de iure fiscalibus 10. l. unus §. cognitum, De quaest. c. c. cum inter de except. & de diabolo quidem si is in iudicio compareret, *Rota dec. 364. cum iura alias est. 16. de dolo & centum in novis*; etiam in iis causis, in quibus iudici libera & absoluta potestas iudicandi est concessa, *Alexand. cons. 65. vol. 1. quia tollere defensionem omni equitati, iuri naturali ac divino repugnat Bart. in extravagan. Ad reprimendum, in v. & figura, quam ideo iudex ipse ex officio pro absenti Reo supplere debet, potius quam quod omittatur. l. si non defendatur De panis, l. amplius, c. de appellat.**

Cum ergo praefatus Dominus Rector Reo non permiserit iuri defendendi potestatem, hoc est, non concesserit ei excipiendi & se excusandi terminum sed praecipitanter eadem hora, qua accusatus fuit, eum quodque condemnaverit, necessario sequitur, sententiam latam altera tantum parte audita esse nullam: † ut generaliter nulla est, quoties non observato ordine iudicii profertur, *Doct. in l. Pro latam, c. de sent. l. i. c. de reud. lmo*, ut ait Panor. mitatus, in *c. cum olim desenten. & re iud.* plus vitij adfert in iustitia ex ordine, quam ex causa; quia illa reddit sententiam ipso iure nullam, non item haec; * usque adeo, ut nec Papa ordinem iudiciorum tollere possit *gloss. Clem. dispensatam. in verb. rursus. de iudic. eaque quae inde contrahitur nullitas tam vehemens est, ut sententia eo vitio laborans per iudicem appellationis reformari non possit, sed debeat dumtaxat pronuntiari nulla, Panor. in c. Cum dilectis De empt. & vendit. † Unde non immerito adversus huiusmodi iudicum praecipitantes sententias insurgit Baldus in *c. ad audientiam De consuetud. & noverca iustitiae appellata est huiusmodi praecipitatio, Clem. pastoralis §. verum de re iudic. inducit enim ex brevitate temporis, presumptionem, sine causae cognitione latam esse sententiam; quae ob id non tantum ut iniusta, sed etiam ut nulla rejicienda est, Bart. in d. l. prolatam lason in l. si is apud quem, c. de edendo Paul. Castran. cons. 258. Vitis & ponderatis, nu. 3. vol. 2. Alex. cons. 123. scriptis ecclesiasticis n. 4. vol. 4. Detegitur namque ex huiusmodi praecipitatione iudicis vel imperitia, vel gratia, vel sordes, vel inordinatus zelus. Neque ad rem facit, quod Reus fuerit praesens & Rectori petenti respondere noluisse videatur:**

nam ut hoc verum sit, semper debuit ei concedi terminus proponendi suas exceptiones, quem Dominus Rector non concessit, sed statim audita confessione dicti Rei ad sententiae pronuntiationem profiliit. Sed ex contumacia aliqua eiusdem Rei iustificari non potest dicta praecipitata sententia: nam quamvis principio recusare visus fuerit, ex brevi & modico tamen intervallo interrogationibus Domini Rectoris respondit: † non enim est contumax, quisquis in contumacia non perseverat, *l. i. §. i. & ibi Lud. Roman. Si quis ius dicens non obtemperat. Quamvis interim si perseveraret in ea reprehendi non debuerit, etiam ipsius Domini Rectoris iudicio: qui audita Rei excusatione, quod cuperet in scriptis sibi exhiberi quae ei obijciebantur, speciali decreto interlocutus est per promotorem edenda esse in scriptis, ad quos peteret Reum respondere, & deinde per Reum respondendum esse. Quinimo etiam si postea articulis per promotorem exhibitis respondere noluerit, contumax tamen ob id reputari non debet: † is enim contumax reputatur, qui contumacia per adversarium accusata, per iudicem iussus, respondere detrectat sine causa, Bart. in l. de alate §. qui tacuit De interrogation. Felinus in *c. consilium De off. iud. delegati Bald. in l. si filius de interrog. act.* Iam verò ex actis non constat de aliquo antecedente D. Rectoris iussu post exhibitos articulos ante sententiam; sed is iussus tantum interitus est sententiae, & quidem non in capite, sed cauda post declarationem contraventionis; ita ut evidentissimum sit ob contumaciam Rei latam non esse sententiam.*

† Cum alioqui in criminali causa contumacia non faciat Reum haberi pro confesso, *Bald. in l. i. c. Quomodo & quando & c. gloss. & Bald. in l. 2. §. divus De iure fiscalis*, sed magis pro negante, *Bald. in l. sicut, c. de repud. bared. Unde dixit lason, in l. i. §. fin. nu. 19. D. si quis ius dicens non obtemperat, fatuum esse iudicem, qui propter contumaciam Reum mulctat amissione totius causae, seu condemnatione principalis petitionis, ** Atque inde est quod quamvis regulariter contumax non audiat appellans, *l. i. c. Quorum appellat. non recip. appellare tamen possit, qui tantum contumax fuit in respondendo libello seu positionibus Ang. in l. si in iudicium, De verb. oblig. Bart. & Bald. in l. fin. De resitut. in integ.* Praeterea pro contumacia reputari non potest Rei recusatio tam ante quam post sententiam; quia iusta & probabilis fuit: ob id, quod Reus non absolute recusaverit respondere, sed deliberationis tempus sibi indulgeri petierit. * Nam etsi ex quorundam sententia *DD. in l. i. c. De edendo in criminali causa* Reus pede ligato respondere debeat; petenti tamen dilationem ad deliberandum deneganda non est, *c. Inducia accusatis, §. offeratur. 3. q. 3. l. i. de edendo*, ita ut hoc respectu si quae sit contumacia seu potius recusatio, propter dictam causam excusari debeat: quemadmodum Baldus, in *d. l. fin. De resitut. in integ.* excusat illius contumaciam, qui respondere recusat, quod advocatum non habeat. * Sed nec ad contumaciam refertur potest dicta praecipitata sententia, quam Promotor obijcit Reo, quod citatus comparere noluerit: nam principio, ut dixi, dicta declaratoria sententia in nulla contumacia fundatur, quia contumacia nulla

am mentionem facit; sed tantum in predicta
 12 consensione, accusari enim & ex accusatione decla-
 rari debet contumacia alias non nocet in causa
 criminali, Bald. in l. *Properandum* §. *si iudex* C. de in-
 di. Denique pro contumacia reputari non debet
 huiusmodi recusat; quia non constat ex actis
 de aliqua legitima citatione. Nam per primam,
 quae facta est per Bebellum non est Reus contum-
 max declaratus, sed tantum petita, non autem
 13 obtemperata ulterior citatio; altera vero quae deinde
 facta asseritur pro nulla reputanda est, quia
 facta non per aliquem Bedellum, sed ab eo, qui
 citandi potestate non habuit, nec in possessione ci-
 tandi fuit: cui ob id Reus credere non potuit, Bart.
 in d. *extravag.* Ad reprimendum in verb. per nuntium, gloss.
 14 & ibi in c. *Cum parati de appellat.* Neque gravat
 Reum, quod qui secundum fecit, referendo dicat
 se ex speciali mandato Reitoris citasse; quia de illo
 mandato ex actis non constat. Quod pertinet quod
 licet nuncio quod ad citationis executionem creda-
 tur; non credatur tamen ei dicenti vel referenti,
 quod de commissione Iudicis citaverit, Io. And. in
 addit. ad petut. in tit. de iur. §. i. vers. sed nunquam cre-
 datur, Ioan. de Imola in l. Ex consensu §. cum qui de ap-
 pellat. ut non male requirant plerique, quod hu-
 iusmodi antecedens commissio in actis per nota-
 rium scribantur, Ioan. de Imola, & Anton. de Butrio
 in c. cum parati, & ibi gloss. in verb. huiusmodi de appellat.
 cum ne Cardinali quidem asserenti se aliquid ex
 mandato alterius facere credatur, non probato
 15 mandato huiusmodi C. de mandat. Princip. c. Cum in iure
 petitur, de off. & potest. iud. delegat. Quare cum
 ex praemissis constet de nullitate citationis, nulla
 quoque constitui potest adversus Reum contuma-
 cia: invalida enim citatio contumacem absentem
 facere non potest: & processus vigore huiusmodi
 citationis factus ipso iure non valet, Bald. in c. Quo-
 niam contra, in 6. de test. per totas. & in addit. Si omnes
 C. si minor ab hered. se absint. Iustitia praedictae
 sententiae pertinet in periculo est; cum ex causis
 praenarratis, tum potissimum ex eo, quod Reus
 in hoc appellacionis iudicio per legitimum docu-
 mentum docuerit, quod septem mensibus post la-
 tam dictam exortatam sententiam, obtinuerit
 dispensationem adversus eandem, quod ei liceret
 vi familiaris dictae Margaretae ac neptis: quod
 quoque factus erat in prima instantia, si non ita
 16 praeparatus, & interea quam expectabat senten-
 tiam interlocutoriam super deliberatione per eum
 petita, declaratoria illa sententia oppressus fu-
 isset: quae quidem Domini Reitoris permis-
 sio seu dispensatio Reo ad plenam excusationem
 sufficere debet: iustus enim & permisso iudicis
 excusatus a dolo & culpa l. Non videntur qui iussu, &
 ibi dec. de reg. iur. l. i. si possidet de acquir. poss. l. si
 quis id quod dolo, de iurisdict. omni. iud. line quibus
 ad condemnationem criminalem perveniri non
 potest l. in lege Cornelia D. ad leg. Corn. de fidei.
 Nec multum premit, quod Advocatus Promo-
 toris dicat, iudicem non posse praedecessoris sui
 sententiam retractare, l. i. C. sent. rescind. non posse:
 nam nec retractata, nec rescissa est, sed relicta in
 sua validitate; facta tantum dispensatione, ut pro
 familiaris dictam sororem cum sua nepte apud se
 habere posset. Est enim iudici, & praesertim ei,

qui omnimodam iurisdictionem & merum impe-
 rium habet (prout Dominus Rector ex con-
 cessione Pontificia & Ducali habet) de iure per-
 missum alterare, mutare, & minuire poenam,
 Bart. in l. Acta, de re iud. Disputandum autem hic
 non est, iusta an iniusta fuerit dicti Domini
 Rectoris dispensatio; quia qualiscumque fuerit,
 procedere debet Reo ad excusationem delicti,
 propter auctoritatem concedentis, & quod nulla
 sublit turpis suspicio; cum omnis etiam fatua cre-
 dulas a delicto & delicti poena excuset, l. i. §.
 pon. De liberali causa, l. i. in §. De abigendis, l. c. ad
 leg. Flay. de plagur. Proinde cum ea sit conditio
 actorum, & huius causae; arbitror praeterea Dom-
 ini Rectoris sententiam, nec non totum proces-
 sum declaranda nulla; & Reum ab impetitione
 Promotoris absolvendum, ac Promotorem in ex-
 pensis utriusque instantie condemnandum.

De dolo & contumacia

SUMMARIUM.

Contumacia excusatio quoad citatio-
 nem ad domum.

1. sententia nulla executioni mandari non debet.
2. 4. 5. Contumax quando censetur citatus ad domum.
3. Iudicis decretum ad iuris ordinem referri debet.
6. Citationis defectus ne quidem a principe suppleri potest.
7. Mandati defectus annullat omnia.

CONSILIVM LXXXVIII.

EXECUTIONI mandari non debet sen-
 tentia, quae nullitatis vitio infecta est, la-
 son. in l. 4. §. condemnatum, in princ. & in l. 4.
 De re iudic. quia sententiae nomen non me-
 retur; d. §. condemnatum, nec rei iudicata, aut iuris
 auctoritatem habet, Clem. pass. valde, de re iudic.
 Vtique adeo, ut si praecipitanti, aut temere exe-
 cutioni mandata sit, retractari possit, l. si cum nul-
 la, de re iud. l. ult. C. si ex fals. instrum. la son d. in l. 4.
 Cum ergo sententia per venerabilem Dominum
 Officiale Cameracensem pro Ioanne Lamberti
 contra Arnoldum Moneum lata ipso iure sit nul-
 la, ob defectum legitimae citationis & idonei
 mandati uti infra deducetur; consequens est, quod
 post obiectam nullitatis exceptionem executioni
 mandari non debeat. Quamvis enim in actis
 2. causae continetur relatio apparitoris, quod cita-
 tionem ad domum Arnoldi Antverpiae fecerit; id
 tamen non sufficit: generaliter enim verum est,
 quod citatio ad domum seu domicilium non va-
 leat, nisi in subsidium, quando persona haberi
 non potest, gloss. in c. Causam qua, de dolo & contum.
 Phil. Decius consilio 460. viso nu. 31. si videlicet lati-
 tet, aut aliter se non permittat citari: idque cum
 semel apprehensus seu citatus fuit, aut semel in
 iudicio comparuit, & nullo relicto procuratore
 recessit, ac deinde ejus persona facile reperiri ne-
 quit, d. c. Causam. Imo priusquam citatio ad do-
 mum fieri possit, & ibi facta sufficiat, necesse est, ut
 cum omni diligentia, & discussione quæratur per-
 sona, si in civitate, aut continentibus est, l. 4. §.
 Prator ait, & ibi doct. De dam. infecto, Canonist. in c.
 final. De eo qui murt. in poss. Bald. in l. vetatissimam C.
 de iure dom. impet. Cum ergo Arnoldus personaliter
 prius